

Alkotmánybíróság
1015 Budapest,
Donáti u. 35-45.

Postacím: 1535 Budapest, Pf. 773.

Fővárosi Törvényszék
útián

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG		FŐVÁROSI TÖRVÉNYSZÉK KÖZIGAZGATÁSI KOLLÉGIUMA 8.	
Ügyszám:	IV/ 01314 - 0 / 2020	FŐLAJSTROMSZÁM	
Érkezett:	2020 JÚL 30.	KEZDŐIRATON:	
Példány:	1	Postán/Gyűjtőládába/Személyesen/E-mailen/Faxon/E-irat	
Melléklet:	10	Érkezett:	2020 JÚL 10.
		PÉLDÁNY:	3 IV.
		MELLÉKLET:	KÖZTÜK:
		FŐLAJSTROMSZÁM:	700821/18
		UTÓIRATON:	

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Dr. Kunetz Zsombor [redacted] a továbbiakban:
Indítványozó) jogi képviselőjeként, csatolt meghatalmazás alapján

Dr. Nehéz-Posony Katinka ügyvéd [redacted] – az
Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja és az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján az alábbi

alkotmányjogi panaszt

terjesztem elő.

Kérem a Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy állapítsa meg a **Kúria, mint másodfokú bíróság Kf.IV.37.739/2019/4.** szám alatt meghozott ítéletének, továbbá a **Fővárosi Törvényszék, mint elsőfokú bíróság 16.K.700.821/2018/18.** szám alatt meghozott ítéletének alaptörvényellenességét, mivel azok sértik a szólás- és véleménynyilvánítás szabadságának az Alaptörvény IX. cikke által garantált jogát, továbbá az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdését, amely szerint az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg, és erre tekintettel az Abtv. 43. §-ának megfelelően azokat semmisítse meg.

Kérelmem indokolásaként az alábbiakat adom elő:

1. Az indítvány benyújtásának törvényi és formai követelményei

a) A pertörténet és a tényállás ismertetése

A pertörténet és a tényállás ismertetése körében kiindulópont a Kúria jelen indítvánnyal támadott, Kf.IV.37.739/2019/4. számú ítéletének „a fellebbezés alapjául szolgáló tényállás” című része.

Indítványozó (a peres eljárás tekintetében: felperes) orvos, egészségügyi szakértő, aki több éve működteti a rontgen.reblog.hu internetes oldalt, ahol orvosszakmai, egészségpolitikai és az orvosokat és az orvoslást érintő közéleti kérdésekről fejti ki véleményét. Ezen internetes felületen az eljárásban az alább részletezett, releváns írásokat jelentette meg. Valamennyi írás közéleti kérdésekben megfogalmazott állásfoglalás, vélemény a [redacted] ső

működésével, annak akkor [redacted] tevékenységével, valamint [redacted] a [redacted] közéleti tevékenységével kapcsolatosan.

Az írások az alábbiak (kiemelve a későbbi etikai eljárásban sérelmesnek talált rész, zárójelben az írás tartalmának rövid összefoglalása):

1. [redacted] elve, nem az a szégyen, hogy egy szakszervezeti vezetőnek véleménye van, még ha meglehetősen ostoba is. Mentő dolgozók önálló szakszervezetétől nem várható el érdekképviselés, mert ezek a szervezetek nem a tagságról, hanem a vezetőik megélhetéséről szólnak, ahogy igaz ez a [redacted] ára is.

(Indítványozó ezen írásában kifejtette, hogy a vezetők kormányzathoz túlzottan lojális hozzáállása miatt valódi egészségügyi dolgozói érdekvédelem jelenleg nem létezik Magyarországon; ezen gondolatot [redacted] egyik nyilvános, orvosi-egészségügyi kérdésekkel egyébként összefüggést nem mutató nyilvános megszólalásából vezette le);

2. [redacted], meg van az a vicc, amikor két csiga beszél az autópálya szélén. Mindketten vágyakozva nézik az autópálya túloldalán a szép zöld füves mezőt. Megszólal az egyik puhatestű. Te [redacted] menjünk át oda, ott minden zöldebb, harmatosabb, zamatosabb!;

(Indítványozó ezen írásában a fenti, képszerű leírással reagál [redacted] szakszervezeti vezető egy nyilvános megszólalására, melyben a következő véleményt fogalmazta meg arról, hogy az egészségügyi szakdolgozók bruttó 10-30 ezer forintos béremelését többen kevesellték: "Aki ezen fanyalog, annak azt tudom mondani, hogy olyan országba kell születnie, ahol a nemzetgazdasági jövedelem lehetővé teszi a ötszörös és tízszeres jövedelmet." Indítványozó ezen írásában az 1. pontban említett íráshoz hasonló érvrendszerrel kifejti, hogy véleménye szerint Magyarországon az egészségügyi ágazat szakszervezeteinek vezetői nem konfrontálódnak szektoruk védelme érdekében a kormányzattal, hanem ez utóbbi érdekeivel összhangban járnak el. Amely magatartás viszont ellentétes a szakszervezetek hagyományos céljaival és rendeltetésével.)

[redacted] mondott le, hogy észre sem vette. [redacted] és a kamarai tisztségviselőket azok az orvosok tartják el, akik ellen kirohant. Remélhetőleg utoljára, mert sokakban felvetődik a kérdés, hogy valóban szükségünk van-e olyan kamarai vezetőre, aki több mint tíz évig semmilyen eredményt nem tudott felmutatni a tagdíj beszédéseken kívül, és az első komoly erkölcsi megméretésen elbukik.;

(Indítványozó ezen írásában kritikájának ad hangot, azzal kapcsolatban, hogy miután a bíróság egy orvost gyakorlatilag ellátási érdekből szabadságvesztés helyett felfüggesztett börtönbüntetésre ítélt, mivel rendszeresen előre meghatározott összegű hálapénzt kért az onkológiai ellátásért, a [redacted] nem mutatott proaktív hozzáállást az ügy etikai vonatkozásainak kezelésében, annak ellenére, hogy jóval kisebb súlyú ügyekben az etikai felelősségre vonás megtörténik. Indítványozó gondolatmenetében itt áttér arra, hogy [redacted] a [redacted] visszaszorítása nem volt fontos, ezügyben érdemi

lépéseket nem tettek; kitér továbbá arra is, hogy az ügyben [REDACTED] zárólag egy az orvosi szakmai csoport tiltakozását követően szólalt meg; Indítványozó ezzel összefüggésben fogalmazta meg a fentiekben kiemelt véleményt.)

4. *Valami nem stimmel az [REDACTED] körűl. Könnyen lehet az is, hogy a mostani botrány megingatja [REDACTED] örök életű és pecsétgyűrűs [REDACTED] egy valódi [REDACTED] szthatunk.;*

(Indítványozó ezen írásában a [REDACTED] vezetésű, a [REDACTED] donában lévő gazdasági társaság gazdálkodásával és működésével kapcsolatos visszasságokat és kérdéses gyakorlatokat elemez. Utal továbbá egy a Kúria által meghozott, a [REDACTED] ességét kimondó ítéletre is, melynek nyomán a [REDACTED] Indítványozó álláspontja szerint potenciálisan eredményes pert indíthatnak a [REDACTED] perindításokat már csak azért is valószínűnek tartja, mert véleménye szerint a [REDACTED] működésével, gazdálkodásával kapcsolatban számos tag kritikát fogalmaz meg. A [REDACTED] nak a később megindítandó perekben valószínűsíthető pervesztessége vezethet el Indítványozó szerint a fent kiemelt következményhez).

5. *Hűtlen kezelés az [REDACTED] yan mint egy koszos, poros, rozsdás autó. Sok helyen már átsejlik a rozsdá, és ha azt megkapargatjuk, könnyen leválhat az egész fenéklemez, van ahol pedig csak a glett tartja már egyben. Szinte bárhova nyúlok, bármelyik részét nézem a gazdálkodásnak, az egyik ámulatból a másikba esem, hiszen olyan nagyvonalúan szórják a tagok befizetett pénzét, hogy az már azt a látszatot kelti, mintha a befizetéseket és az állami támogatásokat a saját maguk ellátására kapnák, a megélhetésükre.;*

(Indítványozó ezen írásában a [REDACTED] arló gazdálkodásával kapcsolatos véleményének, kritikájának ad hangot, a [REDACTED] tségvetésében szereplő egyes kiadási tételek kiemelésével. Külön kritikával illeti a [REDACTED] mert az elnök javadalmazását nem hozzák nyilvánosságra, annak ellenére sem, hogy az adat nyilvánossá tételét jogerős bírósági ítélet rendeli el. Indítványozó kifejti, hogy egy a [REDACTED] dásával kapcsolatos kérdéssorára az írás közzétételekor csak részben kapott választ, és mindezen körülmények együttesen felvetik a bűncselekmény gyanúját.)

6. *Aki kíváncsi, hamar etikai eljárást kap. [REDACTED] gy gondolja, hogy a köztestület gazdálkodására kíváncsi tagokat a legcélszerűbb etikai eljárással megfélemlíteni.;*

(Indítványozó ezen írásában arról számol be, hogy miután [REDACTED] gazdálkodásával kapcsolatos kérdéseket tett fel a köztestületnek, ellene etikai vizsgálat indult; párhuzamot is bemutat, mivel a [REDACTED] egy alkalommal, 2013-2014-ben már etikai eljárást indított azon tagjai ellen, akik a gazdálkodását sérelmezték. Utal továbbá a fenti 3. pontban megfogalmazott esetre is, amikor megfogalmazza: "Az sem mindennapi, hogy az a tag, amely a [REDACTED] lkodását kifogásolja és ebben az ügyben kérdéseket tesz fel, az mindenféle külső feljelentés nélkül etikai vizsgálatot néz szembe, míg azok a tagok, akiket a bíróság jogerősen elítélt, simán tovább praktizálhatnak, etikai vizsgálat nélkül.")

Szervezetének tagja megsértette a [REDACTED] 2012. január 1. napján hatályba lépett Etikai Kódexének:

- I.1.2. (1) bekezdését (az emberi méltóság tisztelete);
- II.1. (3) bekezdését (az alapvető etikai normák maradandó, általános emberi, erkölcsi értékeken, évezredes hagyományon alapulnak, nem függhetnek aktuális politikai, gazdasági irányzatoktól az egyén pillanatnyi érdekeitől);
- II.1.3. (3) bekezdését (az orvos a magánéletében is tartsa be a társadalom törvényeit, és a közérkölcshöz szabályait);
- II. 27. (1) bekezdését (a tömeg tájékoztatási eszközökben – ideértve az internetet is való megjelenést, közlést szabályozó jogszabályi rendelkezések vétkes megszegése egyben etikai vétségnek is minősül);
- II.27. (2) bekezdését (A nyilvánosságnak adott információknak világosnak, tényszerűnek és elfogulatlanoknak kell lenniük. Nem kelthetnek sem alaptalan félelmet, sem nyugtalanságot a társadalomban, sem egyes csoportokban, személyekben.);
- II.27. (3) bekezdését (A közlés társadalmi hasznosságának lényegesen meg kell haladnia az orvos, illetve annak a hasznát, amelynek vagy akinek a nevében az orvos nyilatkozik.);
- II.27. (4) bekezdését (Etikátlan a [REDACTED] nek szerve, tisztségviselője szakmai vagy személyes jó hírvének alaptalan rontására alkalmas bármilyen közlés).

Megállapította, hogy Indítványozó az általa létrehozott és gondozott elektronikus felületen, hangsúlyozva saját orvosi, szakorvosi, egészségügyi és szakértői elemzői minőségét, folyamatosan, folytatólagosan szakmai és nem szakmai széles nyilvánosság előtt teszi közzé más személyek emberi méltóságát sértő véleményét. Indítványozó a személyeskedő kijelentéseivel másokban az egészségügy különböző szereplői ellen indulatokat gerjeszt. Ennek okán Indítványozót az egészségügyben működő szakmai kamarákról szóló 2006. évi XCVII. törvény (a továbbiakban: Ekt.) 25. § (1) bekezdés b) pontjában foglaltak alapján megrovás etikai büntetést szabott ki, amely a határozat jogerőre emelkedésétől számított 2 év elteltével évül el.

Indítványozó fellebbezése folytán eljárta [REDACTED] **E/100-8/2018.** számú határozatával az elsőfokú etikai bizottság határozatát helybenhagyta. Kiemelte, hogy az orvos is élvez a szólásszabadság és a szabad véleménynyilvánítás alkotmányos jogát, de nyilatkozataiért etikailag is felel. Az orvosnak mérlegelnie kell, hogy az adott fórum és formai keretek megfelelnek-e a nyilatkozat tartalmának és céljainak. Megállapította, hogy az Etikai Kódex II.19. (4) bekezdése a perbeli esetben nem valósult meg (beteg kezelésében részt vevő személy véleményének, javaslatának kinyilvánításában történő akadályozás), ugyanakkor a II.18. (9) bekezdése (Más orvos szaktudásának, tevékenységének, képességének, magatartásának konkrét esettől független általános bírálatra etikátlan) alkalmazható.

Rögzítette, hogy az Etikai kódex II.27. (4) és (5) bekezdés alkalmazásához nem volt szükség előzetes bírósági eljárás lefolytatására.

A [REDACTED] (a peres eljárásban: alperes) határozatával szemben Indítványozó keresettel élt, amelyben annak megváltoztatását és annak megállapítását kérte, hogy nem követett el etikai szabálysértést. Jogszabálysértésként az Ekt. 2. § c) pontjának, 20. § a) pontjának, 24. § (1) bekezdésének, a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 29. § (1) bekezdésének, 50. §-

[REDACTED] védíratában a határozatban foglalt indokok alapján a kereset elutasítását kérte. [REDACTED]
 [REDACTED] s eljárás tekintetében: alperesi érdekelt) csatlakozva a [REDACTED]
 [REDACTED] tal előadottakhoz a kereset elutasítását kérte.

Az elsőfokú bíróságként eljáró Fővárosi Törvényszék a 16.K.700.821/2018/18. számú ítéletével az Indítványozó keresetét elutasította, amely döntést Indítványozó jelen indítvánnyal szintén támad. Az elsőfokú bíróság rögzítette, hogy az Indítványozó 13. sorszám alatt érkezett kereset-kiterjesztésében foglaltakat – így az Etikai Kódex teljes egészében történő megsemmisítésére, illetve az Etikai Kódex II.18. (7) és (9) bekezdésének, valamint II.27. (4) bekezdésében foglaltak megsemmisítésére vonatkozó kereseti kérelmeket – a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 43. §-a alapján érdemben nem vizsgálhatta.

Megállapította, hogy a Ket. 29. §-ának sérelmére Indítványozó alaptalanul hivatkozott, mert az eljárás *hivatalból* indult. Az első fokon eljáró etikai bizottság Indítványozót idézéssel, tárgyalások tartásával, a panaszok rendelkezésre bocsátásával tájékoztatta az eljárás menetéről. Indítványozó az eljárásban, a tárgyaláson személyesen részt vehetett, jogi képviselővel járt el, így e körben eljárás jogai nem sérültek. Erre tekintettel volt megalapozatlan a kereset – egyébként ki nem fejtett – az Ekt. 2. § c) pontjában, 20. §-ában, 24. § (1) bekezdésében foglaltakra történt hivatkozása. Megállapította, hogy az eljáró szervek a tényállást a szükséges mértékben feltárták és tisztázták. Indítványozó internetes oldalán posztolt hivatkozásokat, cikkeket, azok címére és tartalmára tekintettel a szükséges mértékben, egyben részletesen idézte a [REDACTED] határozatával helybenhagyott elsőfokú határozat, a mérlegelés szempontjait az tartalmazza. Indítványozó által megvalósított etikai vétséggel arányos a kiszabott etikai büntetés, az a Kp. 85. § (5) bekezdésének megfelel. A [REDACTED] támadott határozata, visszautalva az elsőfokú határozatban foglaltakra, egyben az eljárás teljes lefolytatására, tartalmazza a tényállásban foglaltakat, és rögzíti, hogy Indítványozó által az internetes oldalán megjelenített, mely nyilatkozatok ütköztek az Etikai Kódex mely szabályaival, ezért a Ket. 72. § (1) bekezdés e) pontjának sérelme sem állapítható meg.

Az Etikai Kódex II.33.3. (1), (2), (3) bekezdéseiben foglaltakra hivatkozással kiemelte, hogy az orvos is élvezi a véleménynyilvánítás szabadságát, azonban nyilatkozataiért etikailag felel. Indítványozó [REDACTED] írtatában az Etikai Kódex II. 27. (4) és (5) bekezdéseiben foglaltakat sértette meg, amikor a más egészségügyi dolgozók szakmai szervezete vonatkozásában annak vezetőiről internetes fórumán a már idézettek szerint nyilatkozott, illetőleg véleményt nyilvánított [REDACTED] vonatkozásában a panasz tekintetében helytállóan állapította meg a [REDACTED] az Etikai Kódex II.18.9. pontjában foglaltak sérelmét. Hangsúlyozta, hogy Indítványozó keresetében helyesen hivatkozott a véleménynyilvánítás szabadságára, azonban az Alaptörvény IX. cikk (4) bekezdése tartalmazza az emberi méltóság védelmét is, így az egyik alapjog másik alapjogra tekintettel történő korlátozását. Az Emberi Jogok Európai Egyezményének 10. cikke ugyanilyen tartalommal rögzíti az alapjogok védelmét.

Utalt a Kúria Kfv.VI.37.546/2017/6. számú ítéletében foglaltakra, amely szerint az Ekt. 2. § c) pontja értelmében a szakmai kamara a feladatköre szerinti egészségi szakma gyakorlására

vonatkozó általános szakmai magatartási etikai kódexeket, etikai szabályokat alkot, és tagjával szemben meghatározott esetben etikai eljárást folytat le. Az Etikai Kódex nem vitásan nem minősül jogszabálynak, azonban az Ekt. 20. § a) pontja alapján az abban foglalt szabályok vétkes megszegése etikai vétséget valósít meg. Az Etikai Kódex II.1.3. pont (1) bekezdése kimondja, hogy az alapvető etikai normák maradandó, általános emberi, erkölcsi értékeken, évezredes hagyományokon alapulnak. Nem függhetnek aktuális politikai, gazdasági irányzatoktól, az egyén pillanatnyi érdekeitől. Így kívánatos, hogy az orvos megfeleljen az általános etikai normáknak. Az Ekt. 20. § a) pontja nem tesz különbséget az Etikai Kódexben szereplő szabályok között, így nem csak az orvos szakmai tevékenysége során tanúsított tevékenysége, hanem az azon kívüli magatartás is vizsgálható. Ezért az Etikai Kódexben foglalt általános magatartási szabályok vétkes megszegése is etikai vétségnek tekintendő, és etikai eljárás lefolytatásának alapját képezheti. Ezek megsértését orvos etikai eljárás keretében vizsgálni szükséges.

Az ügyben Indítványozó terjesztett elő fellebbezést, amelyben az elsőfokú ítélet kereseti kérelme szerinti megváltoztatását kérte. Álláspontja szerint tévedett az elsőfokú bíróság abban, hogy a kereset kiterjesztésére határidőn túl került sor. „A közigazgatási cselekmény az Etikai Kódex maga, illetve annak meghatározott pontjai”, amelyeket lényegét tekintve már az első közigazgatási eljárásban is érdemben támadott. Tekintettel arra, hogy ezt már a közigazgatási eljárásban is részletesen kifejtette, lényegét tekintve a Kp. szerinti keresetpontosítás történt. Arra hivatkozott, hogy a [REDACTED] nem tett eleget a tényállás tisztázására vonatkozó kötelezettségének, ezzel megsértette a Ket. 50. § (1) bekezdését. A megismételt eljárásban ugyan valóban kérték, hogy pontosítsák a panaszosok a kérelmeiket, azonban ezt a panaszosok csak formálisan teljesítették, ráadásul a megtartott tárgyaláson az ügy érdemét érintő álláspontok ütköztetése nem történhetett meg, mert berekesztették, mielőtt az érdemi részre rátértek volna. Indítványozó álláspontja szerint az sem tisztázott, hogy az eljárás hivatalból vagy kérelemre indult-e meg, ez jogi szempontból nem érdektelen. Kérelemre indult eljárásban ugyanis lehetővé kellett volna tenni a felek közötti érdemi tárgyalást, ahol a panaszokat külön-külön pontosítás után észrevételezhette volna.

Mindezzel a [REDACTED] megsértette a tényállás-tisztázási kötelezettségét, valamint az Ekt. 24. § (1) bekezdésében foglaltakat. Álláspontja szerint sérült az a joga, mely szerint az eljárásban rá vonatkozó iratokat, és a per során keletkezett iratokat megismerheti, azok tartalmára észrevételeket tehet [Ket. 5. § (1) és (4) bekezdés, 39. § (1) c) pont; a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 110. § (2)].

Az eljáró szervek csak általánosságban vizsgálták a nyilatkozatokat, ezért alapjog-korlátozó eredményre jutottak. Az orvosokra vonatkozó szigorú etikai szabályok nem eredményezhetik azt, hogy más állampolgárokkal szemben őket sokkal szűkebb terjedelemben illesse meg az Alaptörvényben biztosított alapjog. Az egyes kiragadott mondatoknál értelmezni kellett volna, hogy az adott konkrét mondat, az adott rendelkezést sérti-e. Ezt a vizsgálatot nem végezte el sem a [REDACTED] sem a bíróság.

A keresetében foglaltakat megismételve hivatkozott az Alkotmánybíróságnak a véleménynyilvánítás szabadsága gyakorlásának korlátaival foglalkozó gyakorlatára, és kifejtette, hogy a [REDACTED] zsal, hogy elmarasztalta és etikai szankcióval sújtotta, olyan alapjogot korlátozó intézkedést hozott, amellyel a demokratikus eszmecserében

való részvételtől tarthatja vissza akár őt, akár más orvosokat, akikre az Etikai Kódex vonatkozik. Kifejezetten azokat a körülményeket (és személyeket) kritizálta, amelyek (akik) megakadályozzák az egészségügy átláthatóbb, gazdaságosabb és az orvosok, valamint általuk a betegek érdekeit jobban szolgáló működését. Az egészségügy anomáliáival szemben fellépő, és azokat kijavítani szándékozó véleménynyilvánítás szabad gyakorlásához jóval magasabb fokú alkotmányos érdek fűződik, mint az egyes kritizált személyek védelméhez. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe az általa csatolt Kfv.III.37.341/2017/4. számú ítéletet, amelyben a Kúria éppen azt fejtette ki, hogy az orvosokat is megilleti az a jog, hogy a munkájukon kívül ugyanolyan mértékben gyakorolhassák az alapvető jogaikat, mint bármely más szakmát gyakorlók.

A [REDACTED] ága a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet hatályában fenntartását kérte. Álláspontja szerint Indítványozó kereset-kiterjesztését az elsőfokú bíróság a Kp. 43. § (1) és (2) bekezdésének helyes értelmezésével minősítette elkésletnek. Előadta, hogy a támadott határozat pontosan meghatározza, hogy Indítványozó mely nyilatkozatait minősítette az Etikai Kódexbe ütközőnek. Álláspontja szerint egyértelmű, hogy a perbeli eljárás az Ekt. 22. § (1) bekezdése alapján hivatalból indult, mely eljárásban Indítványozó a jogait maradéktalanul gyakorolhatta. Indítványozó fellebbezésében megjelölt céloktól (pl. küzdelem a hálapénz ellen) igen messze állnak az értékelt kijelentések, tartalmuk az említett szereplők emberi méltóságának rombolására irányul. [REDACTED] lebbezési ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A Kúria, mint másodfokú bíróság a Fővárosi Törvényszék 16.K.700.821/2018/18. számú ítéletét Kf.IV.37.739/2019/4. számú ítéletével helybenhagyta.

A Kúria döntésében kifejtette, hogy a Kp. 108. § (1) bekezdésére figyelemmel a másodfokú bíróság az ítéletet – a bizonyítás és vizsgálat hivatalbóli elrendelésének körén kívül – csak a fellebbezés, a csatlakozó fellebbezési kérelem és a fellebbezési ellenkérelem keretei között vizsgálhatja felül. A Kúria rögzítette, hogy az elsőfokú bíróság helytállóan tárta fel a jogvita elbírálásához szükséges tényállást, és a vonatkozó jogszabályi rendelkezések helyes értelmezésével jogszerűen jutott arra a következtetésre, hogy Indítványozó keresete nem alapos.

A Kúria hangsúlyozta, hogy a közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálatának irányát az Indítványozó által hivatkozott jogszabálysértés jelöli ki.

A Kúria megállapította, hogy a [REDACTED] k határozata egyértelműen megjelölte azokat a körülményeket, amelyek alapján megállapította az etikai vétség elkövetését.

A Kúria ítélete szerint a kamarai tagság és ezzel kapcsolatban az Etikai Kódexben foglaltaknak való megfelelés, mint egyfajta önkorlátozás – a szakma sajátosságaiból eredően az erkölcsök, mások emberi méltóságának tiszteletben tartása érdekében – nem zárja ki a véleménynyilvánítási jogának alkotmányos érvényesülését. Az Etikai Kódex nem a véleménynyilvánítást korlátozza, hanem azt írja elő, hogy az adott kamarai tag az etikai szabályoknak megfelelő, azaz mások emberi méltóságát tiszteletben tartó módon fogalmazza

meg és közvetítse a szakmai véleményét a közvélemény irányába. A véleménynyilvánítás szabadsága ugyanis nem korlátozhatatlan alapjog, mint ahogy erre az EJEE is kitér az Indítványozó által is hivatkozott 10. cikkében. Ez jelenik meg a magyar jogalkotásban is, így a szintén felhívott Alaptörvény IX. cikkében is. *„Az emberi méltóságból fakadó becsületvédelem, jó hírnév és az állami intézményekbe vetett közbizalom a véleményszabadság és így a közügyeket érintő szólás alkotmányosan igazolható korlátját jelenti. Nyilvánvaló emellett az is, hogy nem a közéleti véleménynyilvánítás szabadságával él, aki a másik személy emberi mivoltában való megalázása érdekében használ súlyosan bántó, vagy sértő kifejezéseket. Ennek megfelelően az emberi státuszt közvetlenül megtestesítő emberi méltóság a közéleti vita szabadságának határvonalát jelöli ki. A közügyeket vitató szólásnak az emberi méltóság e korlátozhatatlan, az emberi státuszt meghatározó lényege előtt kell engednie.”* [13/2014. (IV. 18.) AB határozat [29] pont]

A fentiek alapján a Kúria megállapította, hogy az elsőfokú bíróság ítélete az Indítványozó által megjelölt jogszabályhelyekre nem ütközik, ezért azt a Kp. 109. § (1) bekezdése alapján helybenhagyta.

A Kúria döntésében kitért a döntés elvi tartalmára is, mely a következő:

A kamarai tagság és ezzel kapcsolatban az Etikai Kódexben foglaltaknak való megfelelés, mint egyfajta önkorlátozás – a szakma sajátosságaiból eredően az erkölcsök, mások emberi méltóságának tiszteletben tartása érdekében – nem zárja ki a véleménynyilvánítási jogának alkotmányos érvényesülését. Az Etikai Kódex nem a véleménynyilvánítást korlátozza, hanem azt írja elő, hogy az adott kamarai tag az etikai szabályoknak megfelelő, azaz mások emberi méltóságát tiszteletben tartó módon fogalmazza meg és közvetítse a szakmai véleményét a közvélemény irányába.

b) A jogorvoslati lehetőségek kimerítése

Indítványozó a rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette, tekintettel arra, hogy a jogerőssé vált és jelen indítvánnyal is támadott döntést a Kúria hozta, amelynek döntése ellen rendes jogorvoslati lehetőség nem áll rendelkezésre. Indítványozó a jelen panaszindítvánnyal támadott másik ítélet, a Fővárosi Törvényszék ítélete ellen fellebbezéssel élt, amelynek nyomán a Kúria ítéletet hozott, így a jogorvoslati lehetőségeket Indítványozó kimerítette.

A felülvizsgálat, mint rendkívüli jogorvoslat igénybevétele nem feltétele annak, hogy Indítványozó alkotmányjogi panasz eljárást kezdeményezzen, de a Kúria jelen panaszindítvánnyal támadott ítélete ellen a Kp. 116. § d) pontja alapján kizárt a felülvizsgálat, perújítási ok pedig nem merült fel. Felülvizsgálati eljárás tehát nincs és nem is lehet folyamatban a Kúria előtt, perújítást nem kezdeményeztek, sem jogorvoslatot a törvényesség érdekében.

c) Az alkotmányjogi panasz benyújtásának határideje

A Kúriának a Fővárosi Törvényszék ítéletét helybenhagyó ítéletét Indítványozó jogi képviselője 2020. május 5. napján vette kézhez, amely ítélet a kihirdetése napján jogerőre emelkedett, ellene fellebbezésnek és felülvizsgálatnak sincs helye. Indítványozó számára így rendes

jogorvoslati lehetőség már nem áll rendelkezésre, a jogérvényesítési határidőt pedig betartotta, az alkotmányjogi panaszindítványt az Abtv. 30. § (1) bekezdésében előírt határidőben, a döntés kézbesítésétől számított 60 napon belül benyújtotta.

d) Az indítványozó érintettségének bemutatása

Az Abtv. 27. §-a alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy fordulhat az Alkotmánybírósághoz, feltéve, hogy az ügy érdemében hozott bírói döntés az Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette. Indítványozó az Abtv. 1. § a) pontja értelmében egyedi ügyben érintett természetes személy, akire vonatkozóan (Alaptörvényben biztosított jogait érintően) az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló bírósági döntések rendelkezést tartalmaznak: keresetét elutasítják. A jelen panasszal támadott két bírói döntést a bíróságok Indítványozó keresete, illetve fellebbezése nyomán hozták meg közigazgatási perben. A peres eljárások tárgya az Indítványozó etikai felelősségét megállapító határozat jogszerűsége volt a tekintetben is, hogy a határozatok az Indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának, az Alaptörvény IX. cikke szerinti szólás- és véleménynyilvánítás szabadságának sérelmét eredményezik-e. A bírói ítéletek jóváhagyták az Indítványozó Alaptörvény IX. cikke szerinti szólás- és véleménynyilvánítás szabadságát korlátozó, etikai ügyben született határozatot.

e) Annak bemutatása, hogy az állított alapjogsérelem a bírói döntést érdemben befolyásolta vagy a felmerült kérdés alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés

Az Abtv. 29. §-a alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. A jelen panaszindítvánnyal támadott bírói döntések egyrészről alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vetnek fel, másrészről pedig a jelen panaszindítvánnyal támadott bírói döntésekben a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség is kimutatható.

Az alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés a következő:

A véleménynyilvánítás korlátozásának minősül-e, ha egy szakma képviselőinek kötelező tagsága mellett működő köztestület belső szabályzata (etikai kódex) az általános alkotmányjogi mércéhez képest szigorúbban korlátozza a tagok megengedhető (közéleti) megnyilvánulásainak a körét? Másképpen megfogalmazva: egy kötelező tagsággal működő szakmai kamara belső szabályzata konkuráló alapjogok konfliktusát rendezheti-e másképpen (a konkuráló alapjogok egyikének súlyosabb korlátozásával), mint ahogy azt az alkotmányos alapjogi normák meghatározzák, anélkül, hogy ezzel a súlyosabban korlátozott alapjogot megsértené? Amennyiben a belső szabályzat ezt megteheti, összeegyeztethető-e a szólás- és véleménynyilvánítás szabadságának az Alaptörvény IX. cikke által garantált jogával, illetve az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésével, amely szerint az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg az, ha az etikai kódex és nem jogszabály korlátozza ezen jogot? Amennyiben igen, akkor az alapvető jogok tiszteletben tartására és védelmére vonatkozó kötelezettséggel összeegyeztethető-e az, ha a belső szabályzatot alkalmazó kamarai határozat felülvizsgálatakor a bíróság érdemben nem ellenőrzi, hogy az alkalmazott szabály alkotmányos-e?

A bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség pedig abban nyilvánul meg, hogy a jelen alkotmányjogi panasszal támadott két ítélet (bírói döntés) a fentiek szerinti alapjog korlátozását Alaptörvény-ellenes logika mentén tartja elfogadhatónak.

Az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése szerint az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg. Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.

A bírói döntések tehát legitim szóláskorlátozó jogforrásként tekintenek az Etikai Kódexre, amely nem törvény, hanem egy jogi személy belső szabályzata. Az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat, így értelemszerűen korlátozhatóságuk feltételeit, a lehetséges korlátozás eseteit, mértékét is törvényben kell megállapítani, jelen esetben azonban a korlátozásra még csak nem is jogszabályban került sor.

A bírói döntések nem találtak jogsértőnek egy olyan, az Indítványozót szankcióval sújtó döntést, amely a jogkövetkezményeket egy alapvető jog, a szólás- és véleménynyilvánítás szabadságával élő Indítványozó – közéleti kérdésekben, közérdeklődésre számot tartó, közszereplőkkel kapcsolatban kifejtett véleménye miatti – ügyében állapítottak meg.

Indítványozó hangsúlyozza, hogy jelen indítványával nem kéri az Alkotmánybíróságtól a Kúria döntésének (és az annak alapjául szolgáló elsőfokú döntésnek) a felülmérlegelését. Ezzel szemben arra kéri az Alkotmánybíróságot, hogy a bírósági döntést vesse össze az Alaptörvényből és az alkotmánybíróság gyakorlatból kiolvasható alapjogi sztenderdekkel.

2. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának érdemi indokolása

a) Az Alaptörvény megsértett rendelkezéseinek pontos megjelölése

A jelen panaszindítvánnyal támadott bírói döntések sértik az Indítványozónak az Alaptörvény IX. cikkében garantált jogát a szólás- és véleménynyilvánítás szabadságához, mivel az alkotmánybírósági gyakorlatban egyértelműen kidolgozott és az Alaptörvény I. cikkének (3) bekezdésében is rögzített alapjogi teszt sérelmével korlátozza ezt az alapvető jogot, mely szerint az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg. Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.

b) A megsemmisíteni kért bírói döntések alaptörvény-ellenességének indokolása

A megsemmisíteni kért bírói döntések az alábbiak szerint alaptörvény-ellenesek.

Mind a Fővárosi Törvényszék, mind a Kúria a szólás- és véleménynyilvánítás legitim korlátjaként tekint a [REDACTED] annak vonatkozó rendelkezéseire - Indítványozó álláspontja szerint alaptörvény-ellenesen korlátozva ezzel alapjogát.

Indítványozó megjegyzi, hogy az alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés megjelölése az indítvány 1. e) pontjában szerepel, ezen rész kizárólag a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet mutatja be.

I. A Kúria ítéletével kapcsolatos alkotmányossági aggályok

A Kúria jelen indítvánnyal támadott ítéletében megállapítja, hogy az Etikai Kódex nem a véleménynyilvánítást korlátozza, hanem azt írja elő, hogy az adott kamarai tag az etikai szabályoknak megfelelő, azaz mások emberi méltóságát tiszteletben tartó módon fogalmazza meg és közvetítse a szakmai véleményét a közvélemény irányába. A véleménynyilvánítás szabadsága ugyanis nem korlátozhatatlan alapjog, mint ahogy erre az EJEE is kitér az Indítványozó által is hivatkozott 10. cikkében. Ez jelenik meg a magyar jogalkotásban is, így a szintén felhívott Alaptörvény IX. cikkében is. *„Az emberi méltóságból fakadó becsületvédelem, jó hírnév és az állami intézményekbe vetett közbizalom a véleményszabadság és így a közügyeket érintő szólás alkotmányosan igazolható korlátját jelenti. Nyilvánvaló emellett az is, hogy nem a közéleti véleménynyilvánítás szabadságával él, aki a másik személy emberi mivoltában való megalázása érdekében használ súlyosan bántó, vagy sértő kifejezéseket. Ennek megfelelően az emberi státuszt közvetlenül megtestesítő emberi méltóság a közéleti vita szabadságának határvonalát jelöli ki. A közügyeket vitató szólásnak az emberi méltóság e korlátozhatatlan, az emberi státuszt meghatározó lényege előtt kell engednie.”* [13/2014. (IV. 18.) AB határozat [29] pont]

A Kúria ítéletének ezen kiemelt része egyrészt belső ellentmondást tartalmaz, hiszen egyrészt azt állítja, hogy *„az Etikai kódex nem a véleménynyilvánítást korlátozza”*, majd kifejti, hogy az Etikai Kódex milyen elvárásokat támaszt (korlátozásokat ír elő) az orvosok véleménynyilvánításával kapcsolatban, innen pedig eljut oda, hogy a véleménynyilvánítás szabadsága nem korlátozhatatlan alapjog. Az ellentmondás abban áll, hogy ezen állítások (ti. 1. az Etikai Kódex nem jogkorlátozó, de tartalmaz a véleménynyilvánítást korlátozó előírásokat, és 2. a véleménynyilvánítás szabadsága nem korlátozhatatlan alapjog, tehát az etikai bizottság döntése jogszerűen korlátozza a véleménynyilvánítást) egyszerre nem lehetnek igazak.

A fenti ellentmondáson túl a Kúria (és az elsőfokon eljáró bíróság) nem vette figyelembe döntése meghozatalakor, hogy az etikai eljárás panaszosai (tehát, akik érdekében az Etikai Kódex szóláskorlátozó rendelkezéseit kifogásolták) **közéleti szereplők**, nem magánemberek, és nem is betegek, akikre így értelemszerűen más mércék alkalmazandók. Többek között ugyanis a közéleti szereplőknek a személyüket érintő közlésekkel kapcsolatos magasabb szintű tűrési kötelezettsége alapozza meg a közügyek szabad vitathatóságát. Ezen szempontok figyelembevételének elmaradása nem egyszerű okszerűtlen és iratellenes mérlegelés, hanem a következetesen kimunkált alapjogi szempontrendszer és alkotmánybírói gyakorlat figyelmen kívül hagyása. Az egyébként évtizedek óta létező és alkalmazandó alapjogi tesztek alkalmazásának elmaradása, miatt nem születhet olyan ítélet, amely nem sérti a szólás- és véleménynyilvánítás szabadságának alapvető jogát. Ezen szempontrendszer figyelmen kívül hagyása egyenesen vezet Indítványozónak az Alaptörvényben biztosított, a szólás- és véleménynyilvánításhoz való jogának érdemi és Alaptörvény-ellenes korlátozásához.

Az indítvánnyal támadott ítéletek ugyanis egyáltalán nem tértek ki arra, az egyébként minden beadványunkban részletesen kifejtett érvelésre, hogy az Indítványozó nem öncélúan és nem

kimondottan a panaszosok személyét, magánéletét érintő kérdésekben nyilvánult meg, és ezeket sem kimondottan sértő és gyalázkodó stílusban tette, hanem súlyos, az egész egészségügyi rendszerre káros folyamatok mozgatórugóit és szereplőit illette kritikával. Mind [REDACTED] esetében olyan rendszerkritikát fogalmazott meg, amely kihat az egész egészségügy napi működésére, annak fenntarthatatlanságára, és végső soron a betegellátást is veszélyeztető működésére. Az Indítványozó véleménye tehát nem a konkrét személyek magánéletét, emberi méltóságát érintette, hanem a politikai (akár szakmapolitika, akár társadalompolitikai értelemben) tevékenységüket, miáltal a közéleti és közérdeklődésre számot tartó összefüggés nem vitatható.

Ezzel összefüggésben viszont minden panaszos, még a testületet képviselő panaszosról is elmondható, hogy mint közszereplő vesz részt a politikai diskurzusban, és így jóval szélesebb társadalmi kötelezettsége van, mint egy közéleti szereplést nem vállaló magánszemélynek, vagy épp érintett betegnek.

Ezt az összefüggést azonban mindkét támadott ítélet figyelmen kívül hagyta, és egyáltalán nem értékelte, amellyel az Alkotmánybíróság közel harminc év alatt kimunkált mérlegelési szempontrendszerét hagyta figyelmen kívül.

II. Az Etikai Kódex jogi helyzete

Ahogy a Fővárosi Törvényszék ítéletében kiemeli, *“az egészségügyben működő szakmai kamaráról szóló 2006. évi XCVII. törvény (Ekt.) 2. § A szakmai kamara c) a feladatköre szerinti egészségügyi szakma gyakorlására vonatkozó általános szakmai magatartási-etikai (a továbbiakban együtt: etikai) szabályokat (a továbbiakban: etikai kódex) alkot, és az e törvényben meghatározott esetekben a tagjával szemben etikai eljárást folytat le. Az Ekt. 20. § szerint: A szakmai kamara etikai vétség gyanúja esetén etikai eljárást folytat le. E törvény alkalmazásában etikai vétség: a) a 2. § c) pontja szerinti etikai kódexben foglalt szabályok vétke megszegése, b) az alapszabályban, illetőleg a szakmai kamara más belső szabályzatában foglalt vagy a választott tisztségéből eredő kötelezettségnek a vétke megszegése.”*

Az Etikai Kódexet tehát törvényi felhatalmazás alapján alkotja meg a [REDACTED] köztestület, annak konkrét tartalmára vonatkozóan azonban az Ekt. iránymutatást, támpontot nem ad: abban a kérdésben, hogy mi minősíthető etikai vétségnek, a köztestület Közgyűlése dönt azzal, hogy elfogadja az Etikai Szabályzatot. Tekintettel arra, hogy az Etikai Kódex nem jogszabály, és nem minősül közjogi szervezetszabályozó eszköznek sem (jogegységi határozatnak vagy nemzetközi szerződésnek pedig magától értetődően nem minősül), így annak tartalma fölött alkotmányossági kontrollt az Alkotmánybíróság nem végezhet, ellentétben pl. a bíróságok integritási szabályzatával vagy más hasonló közjogi szervezetszabályozó eszközökkel, amelyek ugyancsak tartalmazhatnak a szólás- és véleménynyilvánítás szabadságát érintő rendelkezéseket.

Az Etikai Kódex a konkuráló alapjogok konfliktusát nem határozhatja meg másképpen, nem vethet alá erősebb korlátozásnak - erkölcsi normákra hivatkozva - szabadságjogokat, mint ahogy azt az Alaptörvény és a törvények teszik. Az Etikai Kódex funkciója az, hogy a [REDACTED] tagjaira vonatkozó, törvényben meghatározott normák (jogok és kötelezettségek) keretei

között, etikai támpontok alapján is azokat specifikálja. E cél elérése érdekében nem róhat a tagokra a törvényi kötelezettségeiken túlmenő, további, azoknál súlyosabb kötelezettségeket. Csupán arra szorítkozhat, hogy a törvényi szinten olykor szükségszerűen tágan, elvontan, elvi jelleggel megfogalmazott kötelezettségeket kibontsa, egyértelműsítse, konkrét helyzetekre való alkalmazásukat segítse.

Az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése értelmében az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg. Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.

Az alapjog tartalmának meghatározása, lényeges garanciáinak megállapítása, továbbá közvetlen és jelentős korlátozása csak törvényben történhet; az alapjoggal közvetett és távoli összefüggésben álló rendelkezések azonban rendeleti szinten is szabályozhatók a 64/1991. (XII. 17.) AB határozat alapján. Az Alkotmánybíróság 32/2012. (VII. 4.) számú határozatában is kimondta, hogy végrehajtási rendelet törvényhozási tárgyat nem szabályozhat, a törvények végrehajtására vonatkozó rendeletalkotási eljárás ugyanis nem helyettesítheti a törvényalkotást - ez utóbbi ugyanis egy olyan formalizált eljárás, amelyben a mindenkor parlamenti kisebbséget védő szabályoknak is érvényesülniük kell; csak egy ilyen, többlépcsős és részletekbe menő nyilvános vita során dönthet a törvényhozó hatalom alapvető jogok alkotmányos korlátozásáról. A jogkorlátozás törvényi szintjének követelménye mellett szóló további érv, hogy az állami beavatkozás lényeges normáit egyedül az az államhatalmi szerv állapíthatja meg, amelyet az állam polgárai szabad választásokon, a rájuk vonatkozó törvények megalkotása céljából hívnak életre, és amely az állampolgárok képviselőiből áll.

A fentiek szerinti formai követelmények megsértése miatt semmisítette meg az Alkotmánybíróság alapjogi tartalmi vizsgálat nélkül a terheységmegszakítást szabályozó rendeleteket, tekintettel arra, hogy a szabályozás közvetlenül érint két jogot: állásfoglalást jelent a magzat élethez való jogáról, és a nő önrendelkezési jogának korlátozásához vezethet. A fentiekből az következik, hogy amennyiben az Etikai Kódexnek a szólás- és véleménynyilvánítás korlátozására alkalmas szabályait törvénynél alacsonyabb szintű jogszabály, avagy közjogi szervezetszabályozó eszköz határozná meg, úgy azt az Alkotmánybíróságnak megfelelő erre irányuló indítvány nyomán meg kellene semmisítenie.

Mivel azonban az Etikai Kódex egyik ilyen kategóriába sem esik bele, így a bíróságoknak az Etikai Kódex szólás- és véleménynyilvánítás korlátozására alkalmas rendelkezéseire alapított, elmarasztaló etikai határozat bírósági felülvizsgálata során érzékelniük kellene, hogy önmagában az Etikai Kódex vonatkozó rendelkezéseire nem alapítható olyan elmarasztaló döntés, mely alapvető jog gyakorlásáért ír elő etikai jogkövetkezményt. Ennek megfelelően a jelen panasz tárgyát képező ügyben is helyt kellett volna adnia a keresetnek, és ehhez elegendő lett volna kizárólag az Alaptörvény vonatkozó rendelkezéseinek helyes alkalmazása. A szólás- és véleménynyilvánítás szabadsága más alapjogok védelme érdekében korlátozható, de az Etikai Kódex az alapjogok konfliktusát nem oldhatja fel másképpen, mint ahogy az alkotmányos; ha nem így tesz, azzal a súlyosabban korlátozott (vagy nem megvédett) jogot megsérti.

III. A [redacted] jogi helyzete és az etikai kódex célja ezzel összefüggésben

a) [redacted] gi helyzete

Szükséges azt is megvizsgálnunk, hogy ha a fentiekben részletezett formai alaptörvény-ellenesség nem állna fenn, annyiban elfogadhatóak lennének-e az Etikai Kódex szólás- és véleményszabadságot korlátozó rendelkezései. Ehhez első lépéseként az Etikai Kódexet alkalmazó [redacted] gi jellegét kell elemeznünk.

A [redacted] mara, tehát köztestület. A köztestület az államháztartásról szóló 2006. évi LXV. törvény köztestület 8/A. §-a alapján önkormányzattal és nyilvántartott tagsággal rendelkező szervezet, amelynek létrehozását törvény rendeli el. A köztestület a tagságához, illetve a tagsága által végzett tevékenységhez kapcsolódó közfeladatot lát el. A köztestület jogi személy.

Ugyanezen szakasz (3) bekezdése szerint törvény meghatározhat olyan közfeladatot, amelyet a köztestület köteles ellátni. A köztestület a közfeladat ellátásához szükséges - törvényben meghatározott - jogosítványokkal rendelkezik, és ezeket önigazgatása útján érvényesíti.

Ugyanezen szakasz (4) bekezdése szerint törvény előírhatja, hogy valamely közfeladatot kizárólag köztestület láthat el, illetve, hogy meghatározott tevékenység csak köztestület tagjaként folytatható. Az Ekt. 14/A. § (1) bekezdése alapján egészségügyi tevékenységet - jogszabályban megállapított egyéb feltételek mellett és meghatározott kivételekkel csak az végezhet, aki tagja az adott tevékenység végzésének feltételeként előírt szakképesítés szerint illetékes szakmai kamarának. Az orvosi hivatás gyakorlásának feltétele ezen rendelkezések alapján az, hogy az orvos a [redacted] a legyen, így az orvosok számára a kamarai tagság kötelező, amennyiben hivatásukat gyakorolni szeretnék.

A fentieket összefoglalva: a [redacted] melyet az egészségügyben működő szakmai kamarákról szóló 2006. évi XCVII. törvény (Ekt.) hoz létre. Az Ekt. meghatározza a [redacted] által ellátandó közfeladatokat, és jogosítványokat, törvényi felhatalmazást ad ezen közfeladatok ellátásához, így feljogosítja etikai kódex megalkotására is. A törvény 14/A. §-a előírja, hogy egészségügyi tevékenységet - törvényben meghatározott kivételekkel - csak az végezhet, aki tagja az adott tevékenység végzésének feltételeként előírt szakképesítés szerint illetékes szakmai kamarának.

b) A [redacted] eltetése; ezzel összefüggésben az Etikai Kódex szerepe

A [redacted] adata speciális, hiszen egy olyan szakmai közösség működését, belső- és külső viszonyrendszerét kell szabályoznia, szerveznie (önigazgató módon), mely a szerteágazó alapjogi vonatkozásokkal bíró egészségügyi (gyógyítási) tevékenységet végző szakemberekből áll.

Az orvos-beteg viszonyra, a gyógyítási tevékenység szakmai kérdéseire, az orvosi hivatás szakmai etikai szabályaira vonatkozó előírások és adott esetben jogkorlátozások előírása minden józan számítás szerint indokolt, tekintettel az orvos-beteg viszony aszimmetrikus és

ugyanakkor bizalmi jellegére, a betegek önrendelkezési jogának biztosíthatóságára, valamint a betegek emberi méltóságának, személyes és különleges adatai megóvásának legitim céljaira.

Erre tekintettel terheli például - törvény alapján - hivatásánál fogva titoktartási kötelezettség az orvosokat. Megjegyzendő, hogy az Etikai Kódex ezen célok elérése érdekében jellemzően nem is alapjogkorlátozó előírásokat tartalmaz: az Etikai Kódex több pontján jogszabályi rendelkezéseket (pl. az egészségügyről szóló törvény egyes rendelkezései) ismétel meg, vagy adaptál a sajátos hivatás keretei közé [pl. tartalmilag a biztonságos és másokat nem veszélyeztető munkavégzés követelményére, valamint a hátrányos megkülönböztetés tilalmára való utalás szerepel a II.1.3. (3) bekezdésében, a kínzás, kegyetlen, embertelen, megalázó bánásmód tilalma ugyanez pont (6) bekezdésében, az önrendelkezési jog tiszteletben tartása ugyanezen pont (7) bekezdésében; számos ilyen rendelkezést tartalmaz az Etikai Kódex II. 2.2. fejezete is], illetve olyan sajátos szakmai előírásokat, iránymutatásokat, szempontokat fogalmaz meg, amely az orvosok alapvető jogainak gyakorlására nincsenek kihatással.]

Ezen életviszonyok esetében is alkalmazandó a jelen indítvány II. pontjában már kifejtett követelmény, miszerint az Etikai Kódex funkciója az, hogy a [REDACTED]gjaira vonatkozó, törvényben meghatározott normák (jogok és kötelezettségek) keretei között, etikai támpontok alapján is azokat specifikálja. E cél elérése érdekében nem róhat a tagokra a törvényi kötelezettségeiken túlmenő, további, azoknál súlyosabb kötelezettségeket.

Az Etikai Kódex azonban nem kizárólag az orvos-beteg viszonyra vonatkozó jogkorlátozásokat és előírásokat tartalmaz, hanem olyanokat is, amelyek ettől eltérő életviszonyokat szabályoznak vagy szabályozhatnak, és olyanokat is, amelyek a konkuráló alapjogok konfliktusát az alkotmányjogi normáktól eltérően, valamely szabadságjogot súlyosabban korlátozva oldják meg. Az ilyen előírások és korlátozások alkotmányosan nem igazolhatóak; azok az orvostársadalom belső viszonyaiban és az orvosok részvételével és érintettségével zajló közéleti vitákban is ugyanolyan hangsúllyal alkalmazandók, mint az orvos-beteg viszonyban, és nem elfogadható, ha ezen szakmai csoport belső vitáit, szakmai diskurzusát, közéleti megnyilvánulásait akadályozzák. Másképpen fogalmazva: önmagában azért nem lehet nagyobb jogkorlátozás alá vetni (és jelen esetben szankcióval fenyegetetté tenni) egy közéleti megnyilvánulást, mert annak kifejezője az adott hivatás képviselője, e tekintetben egyenlő mércék alkalmazása szükséges.

- c) [REDACTED] kai Kódexnek szólás- és véleménynyilvánítást korlátozó rendelkezéseinek célja

A szóláskorlátozó szabályok céljaként két vélelem azonosítható.

Az első, hogy az orvosok szakmai munkájuk során tanúsított viselkedésükkel, magatartásukkal, kommunikációjukkal kizárólag a beteg érdekeit szolgálva járnak el, és a betegekkel bizalmi kapcsolatot alakítsanak ki annak érdekében, hogy minél hatékonyabban lássák el őket (e körben ld. a III/b. pontban írtakat is). Az emberi élet és egészség védelme, valamint a betegek emberi méltóságának védelme érdekében ez legitim cél, az Etikai Kódex által előírt korlátozások szükségesek és arányosak, de csak amennyiben azok a törvények és az Alaptörvény által megengedett jogkorlátozásnál nem súlyosabbak. Elfogadhatatlan lenne, ha valakit, akinek egészsége, testi épsége, élete veszélyben van, attól való félelmében ne kérne

segítséget orvostól, hogy őt a gyógyítás szempontjain túl a betegekhez való viszonyában bármilyen egyéb szempont befolyásolja, motiválja, vagy a beteg attól tartana, hogy őt verbális eszközökkel hozzák az emberi méltóságot sértő, vagy megalázó helyzetbe.

A második cél, hogy az orvosok egymás közötti viszonyukban is őrizzenek meg egy etikai sztenderdet, egymás iránti tiszteletet, egymás méltóságát tartsák tiszteletben, annak érdekében is, hogy elkerülhető legyen a politikai és egyéb viták olyan formában történő lefolytatása, amelyek alkalmasak a gyógyításba és az orvostársadalomba vetett közbizalom megingatására. Ezen felül a szóláskorlátozás céljaként azonosítható az is, hogy az orvos pártatlanul és függetlenül láthassa el feladatait, politikai vagy üzleti szempontok ebben ne legyenek jelenek.

Az itt előírt korlátozások, bár legitim célt szolgálnak azzal, hogy az orvoslás és az orvostársadalom iránti bizalom megőrzése és megteremtése a céljuk, annak érdekében, hogy a betegek félelem, elfogódottság és előítéletek nélkül, bizalommal forduljanak az egészségügyhöz, számos ponton megkérdőjelezhetőek.

A szólás- és véleménynyilvánítás szabadsága csak rendkívül szűk körben (mint amilyen az orvoslás iránt meglévő bizalom) korlátozható, azonban elvont értékek védelmében a legkevésbé [Analógiaként lásd a 7/2014. (III. 7.) AB határozatot, amely szerint a köznyugalom egy elvont jogi érték, amelynek kicsi a súlya, amikor a szólásszabadság korlátozását jelentő jogszabályban jelenik meg.]

Elfogadhatatlan minden olyan korlátozás, mely az orvost kivonja a szakmai és közéleti diskurzusból, és az ezzel kapcsolatos véleménynyilvánítási lehetőségeit szankciókkal szorítja korlátok közé. Ezt igazolja az Alkotmánybíróság töretlen gyakorlata, amely szerint a demokratikus jogállamokban a véleménynyilvánítás szabadságának kitüntetett szerepe van: *„nemcsak az egyéni önkifejezés, a személy szabad kibontakozásának és szellemi autonómiájának záloga, hanem egyúttal a demokratikus közvélemény és akaratképzés nélkülözhetetlen forrása is. A véleményszabadság tehát kettős igazolással bír: egyrészt a közéleti viták szabadságát biztosítja (instrumentális igazolás), másrészt pedig az egyéni önkifejezést (konstitutív igazolás). A demokratikus kormányzás és a politikai közélet ugyanis feltételezi a különféle vélemények akadálymentes közlésének, közölhetőségének és ütköztetésének szabadságát. Nem bizonyos gondolatok, vélemények, eszmék vagy értékek, hanem maga a véleménynyilvánítás lehetősége élvezi az alkotmányos védelmet. Így a véleménynyilvánítás fórumának szabadsága maga hordozza az alkotmányos értéket.”* [Lásd: 36/1994. (VI. 24.) AB hat.; 34/2004. (IX. 28.) AB határozat, 7/2014. (III. 7.) AB határozat]

Nem minden, az orvost kizárólag professzionális, a szűk szakterületén szakmai érveket megfogalmazó szereplőként definiáló, a közélettől teljesen függetlenítő rendelkezés szolgálja a betegek érdekeit. Sőt, a betegek érdeke kifejezetten megköveteli, hogy az orvos felelős értelmiségiként vegyen részt azokban a közéleti vitákban, amelyek célja a betegellátás színvonalának emelése, az esetleges visszasságok feltárása, a rámutatás azon strukturális hiányosságokra, esetlegesen személyi mulasztásokra, amelyek ezen cél elérését hátráltatják, veszélyeztetik. E körben a minél szélesebb körű szólás- és véleménynyilvánítási szabadság érvényesülése a kívánatos, és ez volt az, amelyet a jelen indítvánnyal támadott két ítélet nem vett figyelembe.

E körben azt sem vette kellő súllyal figyelembe egyik támadott ítélet sem, hogy maga az Etikai Kódex tartalmaz rendelkezést arra vonatkozóan, hogy az orvostársadalomnak a hiányosságok felfedezésére és annak jobbítására vonatkozó javaslatok megfogalmazásában is felelőssége, feladata van. Erről az Etikai Kódex II. 27. (5) bekezdése így szól: „Az e fejezetbe foglalt rendelkezéseket az orvos, illetve az egészségügyi szolgáltató saját, a nyilvánosságnak szánt kiadványaira és internetes honlapjára is megfelelően alkalmazni kell.

• Az orvosnak helyzetéből adódóan **szükségzerű tájékoztatnia a nyilvánosságot a fenyegető jelenlegi és jövőbeli egészségproblémákról, veszélyekről, fel kell hívnia a figyelmet az egészségügyi ellátás minőségének vagy az orvosok szakmai függetlenségének hiányosságaira.**”

Az Etikai Kódex tehát nem csak tartózkodási kötelezettséget fogalmaz meg bizonyos jogsértő tartalmak megfogalmazása terén, hanem kifejezett elvárásként rendelkezik arról, hogy az orvos felelős résztvevőként figyelmeztessen a veszélyekre és az orvosok szakmai függetlenségének hiányára. Az Indítványozó nem tett mást, csupán alkalmazta az Etikai Kódex ez irányú rendelkezését, és jelezte, hogy az orvosi szakmákat érintő szakszervezeti vezetők függetlensége megkérdőjelezhető. Továbbá kifejtette véleményét, hogy milyen tényleges ellátást veszélyeztető következményekkel járó rendszerhibákat lát.

Szükséges arra is kitérnünk, hogy [REDACTED] köztestületi jellegéből adódóan az Etikai Kódex közjogi színezetet kap, de ettől függetlenül az nem jogszabály, hanem az öngazgatás és az önkormányzatiság keretein belül született belső szabályozás. Az öngazgatás, az önkormányzatiság pedig nem irányulhat alapjogok önkényes és jogellenes (e körben lásd: [lásd. pl. a 4/2007. (II. 13.) AB határozatot] esetünkben pedig szükségtelen és aránytalan, az önkényes jogértelmezés lehetőségét magában rejtő korlátozására, még akkor sem, ha mögötte azonosítható valamilyen legitim cél. Indítványozó megjegyzi, hogy a fentiekben említett AB határozat a jelen indítványban felvetett egyéb kérdés (alapjogkorlátozás szabályozási szintje) is jelentősséggel bír.

d) Az orvos-beteg relációban tett megnyilvánulások és a közéleti megszólalások közötti különbségtétel szükségessége

A Fővárosi Törvényszék jelen indítvánnyal támadott ítéletében (...) *“rögzíti, hogy a felperes keresetében helyesen nyilatkozott a véleménynyilvánítás szabadságára az Alaptörvény IX. Cikkében foglalt (1) bekezdésre, a bíróság azonban rögzíti, hogy a hivatkozott IX. Cikk (4) bekezdésében tartalmazza az emberi méltóság védelmét is, így az egyik alapjog másik alapjogra tekintettel történő korlátozását. A bíróság rögzíti, hogy az Emberi Jogok Európai Egyezményének 10. Cikkében foglaltak ugyanilyen tartalommal rögzítik az alapjogok védelmét.”*

Tartalmilag a Kúria jelen indítvánnyal támadott döntésében a fentieket fenntartja. Fentiek értelmében tehát, amennyiben az orvos valamely cselekménye alkalmas az emberi méltóság megsértésére, úgy azért egyrésztől etikailag felel, másrészt az emberi méltóságában megsértett személyt semmilyen rendelkezés nem zárja el attól, hogy ezen személyhez fűződő jogának megsértése miatt egyéb (polgári peres) úton is elégtételt vegyen.

Az olyan esetektől, amikor az emberi méltóság megsértése orvos-beteg relációban történik, el kell különítenünk az orvosok részvételével zajló közéleti diskurzust (különösen, ha az

orvosszakmai kérdésekben zajlik). Az orvos-beteg viszonyban az Etikai Kódex nélkül is más korlátozások alá vethető az orvos szólásszabadsága a beteg emberi méltóságára tekintettel, mint a közéleti szereplő emberi méltóságára tekintettel. Az Etikai Kódexnek - a közéleti szereplők védelmét is szolgáló rendelkezései - számos ponton (különösen a jelen ügyben érintett rendelkezések esetén) homályos megfogalmazásúak, ezért önkényes jogalkalmazásra adnak lehetőséget. Az orvos-beteg relációban tett megnyilvánulások, és az orvos által tett közéleti megnyilvánulásoknak az Etikai Kódex általi, e tekintetben egységes kezelése nem indokolt: utóbbi viszonyban minél szélesebb körben szükséges lehetővé tenni a szólás- és véleménynyilvánítás szabadságának érvényesülését, ezesetben ugyanis nincs szükség a különleges élethelyzetből adódó fokozott védelemre, de a korlátozásnak jogszabályi alapja sincs. A betegekkel szembeni sértő, lealacsonyító megjegyzésekért, bánásmódért az orvosnak etikailag és polgári jogi úton is felelnie kell, míg a közügyekben (különösen az orvoslással kapcsolatos közügyekben) minél szélesebb teret szükséges engedni a szakmai alapú, a szakmagyakorlás közéleti aspektusait is érintő, az emberi méltóságot nem sértő véleménynyilvánításnak - ezen mércét (ti. mi minősül az emberi méltóságot sértő megnyilvánulásnak) pedig úgy kell meghatározni, hogy az a lehető legkevésbé akadályozza a szólás- és véleménynyilvánítás szabadságát. Kíváncsok, hogy ezt a mércét a polgári- és büntetőjogi dogmatika szerint, a véleménynyilvánítási szabadságukat gyakorlók számára előrelátható módon bírósági jogalkalmazásban korlátozhatják csak.

e) Az Etikai Kódex szólás- és véleménynyilvánításra gyakorolt bénító hatása

A Kúria jelen indítvánnyal támadott döntésében hangsúlyozza, hogy *"a kamarai tagság és ezzel kapcsolatban az Etikai Kódexben foglaltaknak való megfelelés, mint egyfajta önkorlátozás – a szakma sajátosságaiból eredően az erkölcsök, mások emberi méltóságának tiszteletben tartása érdekében – nem zárja ki a véleménynyilvánítási jogának alkotmányos érvényesülését. Az Etikai Kódex nem a véleménynyilvánítást korlátozza, hanem azt írja elő, hogy az adott kamarai tag az etikai szabályoknak megfelelő, azaz mások emberi méltóságát tiszteletben tartó módon fogalmazza meg és közvetítse a szakmai véleményét a közvélemény irányába. A véleménynyilvánítás szabadsága ugyanis nem korlátozhatatlan alapjog, mint ahogy erre az EJEE is kitér az Indítványozó által is hivatkozott 10. cikkében."*

Az, hogy a kamarai tagság egy önkorlátozó, és önkéntesen vállalt aktus lenne, nem megalapozott megállapítás, tekintettel az Ekt. fent idézett rendelkezésére, amely szerint az egészségügyi tevékenység végzéséhez főszabály szerint kötelező kamarai tagság szükséges. Mivel a szakma gyakorlásához a kamarai tagság kötelező, így a kamarai szabályzatok (köztük az Etikai Szabályzat) elfogadásában annak, aki egészségügyi tevékenységet kíván folytatni, nincs mozgáster, választási lehetősége: végső soron az, aki gyógyítási tevékenységet végezne, választhat a kamarai tagság és az ezzel járó szabályzatok elfogadása, vagy aközött, hogy a tevékenységet nem végzi.

Egy olyan orvos, akit közéleti kérdésekben, szólás- és véleménynyilvánítási jogával éléssel összefüggésben etikai vétség miatt szankcióval sújtanak, végső esetben kizárás útján még a kamarai tagságát is elveszítheti. Ez pedig azt jelenti, hogy egy jogszabálynak nem minősülő belső szabályzat révén nem csupán a szólás- és véleménynyilvánítási szabadsága kerül korlátozásra, hanem közvetetten, ennek nyomán az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdése szerinti joga, a munka és a foglalkozás szabad megválasztásához, valamint a vállalkozáshoz való joga

is. Itt hangsúlyozandó, hogy az utóbbtól (tehát a kamarából való kizárástól, és ennek révén a hivatás gyakorlásától való kvázi eltiltástól) való félelem bénító hatással lehet az orvostársadalom tagjaira, mivel ez a szabályozás alkalmas arra, hogy visszatartsa őket attól, hogy akár fontos közügyekben véleményt nyilvánítsanak, véleményüket felvállalják.

Fentiek igazolják azt is, hogy több alapjog lényeges tartalmának közvetlen és súlyos korlátozását eredményezhetik az Etikai Kódex szóláskorlátozásra is használható rendelkezései. Különös súlyt ad ennek, hogy a Fővárosi Törvényszék arra is kitér jelen indítvánnyal támadott ítéletében, hogy nem csak az orvos szakmai tevékenysége során tanúsított tevékenysége, hanem az azon kívüli magatartás is vizsgálható, ez pedig utat nyit annak, hogy az orvos a szűk értelemben vett hivatása gyakorlásán kívül is önkorlátozó módon, öncenzúrát gyakorolva nyilvánítson véleményt akár fontos közéleti, orvosszakmai kérdésekben is.

Összefoglalva tehát, az orvos Etikai Kódex szóláskorlátozó rendelkezései miatt bizonyos esetekben választási kényszerhelyzetbe kerül: döntenie kell aközött, hogy hivatását végzi tovább, vagy megszólal az adott közügyben, kockáztatva ezzel kamarai tagsága elvesztését. Amennyiben az orvos megszólalása ez utóbbtól való félelmében marad el, úgy a szólásszabadság sérelmét szenved el, hiszen az adott közügyben szankcióktól tartva marad el véleményének kifejezése (ld. a szólás- és véleménynyilvánítás szabadságának instrumentális igazolása). Ugyanakkor nem kizárólag a személyes alapjog-gyakorlása sérül, hanem a fent kifejtettek okán a rendszerben fennálló hibák kijavításának lehetősége is, végső soron pedig a betegellátás biztonsága és átláthatósága.

f) Az Etikai Kódex nem kizárólag emberi méltóságot védő rendelkezései

Szintén megjegyzendő, hogy a Kúria álláspontjával szemben (*"[...] nem zárja ki a véleménynyilvánítási jogának alkotmányos érvényesülését. Az Etikai Kódex nem a véleménynyilvánítást korlátozza, hanem azt írja elő, hogy az adott kamarai tag az etikai szabályoknak megfelelő, azaz mások emberi méltóságát tiszteletben tartó módon fogalmazza meg és közvetítse a szakmai véleményét a közvélemény irányába."*) az Etikai Kódex vonatkozó rendelkezései azért alkalmasak a véleménynyilvánítás korlátozására, mert nem kizárólag (az Alaptörvényből is levezethető) az emberi méltóság védelme érdekében tartalmaznak előírásokat. Az Etikai Kódex több ponton tartalmaz olyan rendelkezéseket, melyek nem az emberi méltóság védelmét szolgálják, így pl. II. 18. (2) bekezdés, illetve a jelen indítvány előzményeül szolgáló eljárásokban az Etikai Kódexnek alkalmazott több vonatkozó pontja (pl. II. 27. (1)-(4) pontok). Ugyanilyen, nem az emberi méltóságot érintő szóláskorlátozó rendelkezések találhatók az Etikai Kódex II.33.1. pontjának (2) bekezdése (amely meghatározza, hogy az orvos milyen titulusokkal jellemezheti magát). Az Etikai Kódex II.33.3. pontja is, mely kifejezetten a véleménynyilvánítással foglalkozik számos, nem az emberi méltóság védelmét szolgáló rendelkezést tartalmaz, különösen a (2) bekezdés, mely a nyilatkozat fórumának megválasztását szorítja keretek közé, továbbá a (3) bekezdés, mely mind a nyilatkozat tartalma, mind formája tekintetében elvárásokat fogalmaz meg. Ugyanakkor fontos hangsúlyozni, hogy a kúriai érveléssel ellentétben a legitim cél érdekében (emberi méltóság védelme) alkalmazott alapjogkorlátozás is korlátozásnak minősül: a kérdés, hogy a korlátozás alkotmányos-e.

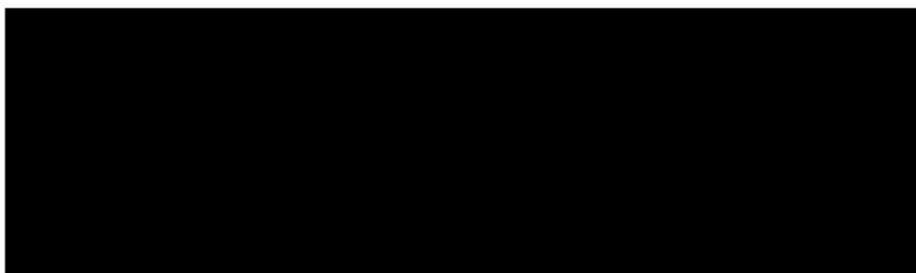
A fentiekben kifejtettek alapján Indítványozó kéri a Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy az Abtv. 43. § (1) bekezdése alapján állapítsa meg a Kúria, mint másodfokú bíróság Kf.IV.37.739/2019/4. szám alatt meghozott ítélete, továbbá a Fővárosi Törvényszék, mint elsőfokú bíróság 16.K.700.821/2018/18. szám alatt meghozott ítélete alaptörvény-ellenességét és erre tekintettel azokat semmisítse meg, figyelemmel arra, hogy azok sértik az Indítványozónak az Alaptörvény IX. cikkében foglalt jogát a szólás- és véleménynyilvánítás szabadságához, továbbá az Alaptörvény I. cikkének (3) bekezdését, mely szerint az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg. Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.

3. Egyéb nyilatkozatok és melléletek

Indítványozó nem kezdeményezte a bíróságon az alkotmányjogi panasszal támadott bírósági ítélet végrehajtásának felfüggesztését.

Indítványozó külön csatolt lapon nyilatkozik adatai kezeléséről.

Budapest, 2020. július 3.

Melléletek:

- Meghatalmazás
- [redacted]
- [redacted] bizottsági határozat
- A [redacted]
- [redacted]
- Keresetkiegészítés
- A Fővárosi Törvényszék ítélete
- Felperes fellebbezése
- A Kúria Ítélete
- Adatkezelési nyilatkozat

